

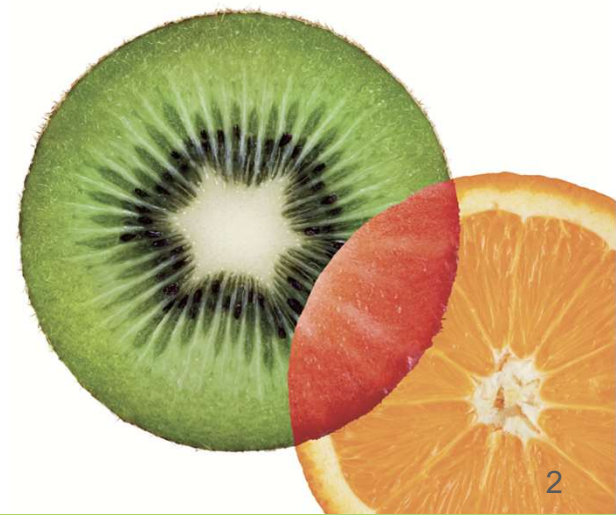
**Een vruchtbare
voedingsbodem voor verandering**

**Samen tegen verspilling:
*Een integraal analysekader dat
belangen verbindt en systeemverandering in de
Versfruitindustrie versnelt***

Leander van Bellen

Voedselverspilling binnen de industrie van vers fruit

De AGF-sector in beeld

Kengetallen AGF industrie

- Omvang AGF industrie: \$551,1 miljard in 2021
- Groei AGF industrie: 3,6% per jaar tot 2028
- Import AGF in EU:
 - 2 miljard kg - groenten
 - 12,5 miljard kg - fruit
- Import EU via NL:
 - 38% van de totale import
 - Druif; 76%
 - Blauwe bes; 70%

Oogst

Transport

Distributie

Retail

Consument

• Voedselverlies: 22%

• Voedselverspilling: 15-20%

Het verminderen van voedselverspilling is een 'wicked problem', door o.a. de verschillende belangen, dat alleen via samenwerking tussen meerdere stakeholders kan worden aangepakt. Zulke complexe uitdagingen worden nooit volledig opgelost, maar waar gezamenlijke inspanningen wel tot betere resultaten leiden.

Managementvraag

Hoe kan de HDG Survey Group B.V. bijdragen aan het verminderen van voedselverspilling in de versfruitindustrie, terwijl zij aan de kwaliteitseisen voldoet en tegelijkertijd de conflicterende belangen van de stakeholders in balans houdt

HDG Survey Group B.V.

- Europees marktleider in kwaliteitcontroles en expertises van vers overzees fruit
- B2B
- Filter tussen producent en consument
- Keuringen aan de hand van de EU- en retail eisen

Spanningsveld :

- Wil bijdrage leveren aan reductie voedselverspilling
- Heeft commerciële belangen en is afhankelijk van bestaande keuringspraktijken
- Druk om klantentevredenheid te waarborgen - Belangrijke voorspeller voor toekomstige winst

Onderzoeksvraag

Hoe kunnen de belangen van de stakeholders in de industrie van vers fruit worden geïntegreerd om de transitie naar een voedselsysteem met minder voedselverspilling in Nederland te versnellen?

In welke fase van de marktransformatie met betrekking tot het verminderen van voedselverspilling bevindt de industrie van vers fruit zich in Nederland?

Wat zijn de belemmeringen voor de transitie naar een duurzaam voedselsysteem?

Wat zijn de belangen van de verschillende actoren in de industrie van vers fruit?

Hoe kunnen deze belangen worden vertaald naar oplossingen om voedselverspilling te reduceren?

Theoretische lenzen

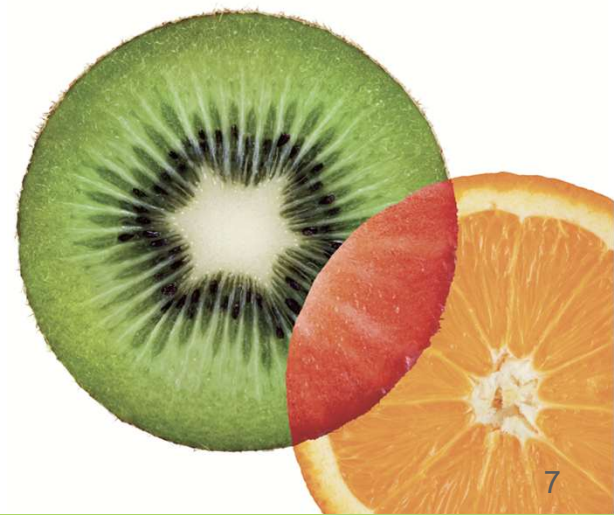
Hoe kunnen de belangen van de stakeholders in de industrie van vers fruit worden geïntegreerd om de transitie naar een voedselsysteem met minder voedselverspilling in Nederland te versnellen?

- **Het Sustainable Market Transformation Framework (SMTF)**
-In welke fase bevindt de markt zich en wat zijn de belemmeringen
- **Het Multi-Level Perspectief (MLP)**
- Hoe zijn de machtsverhoudingen binnen de AGF-sector (Landschap, Regime, Niche)
- **Fusie van Belangen**
-Samenwerking is cruciaal voor een transitie door transparantie, vertrouwen en gemeenschappelijke doelen
-Focussen op gemeenschappelijke belangen en wederzijds voordeel

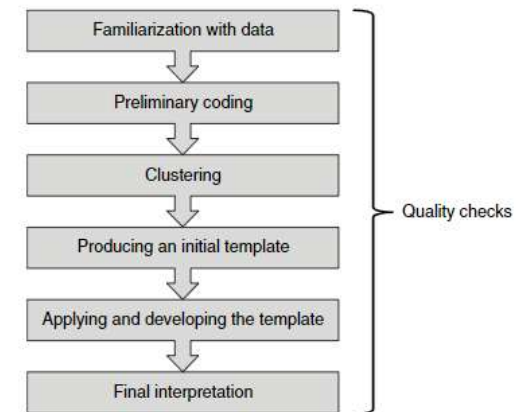
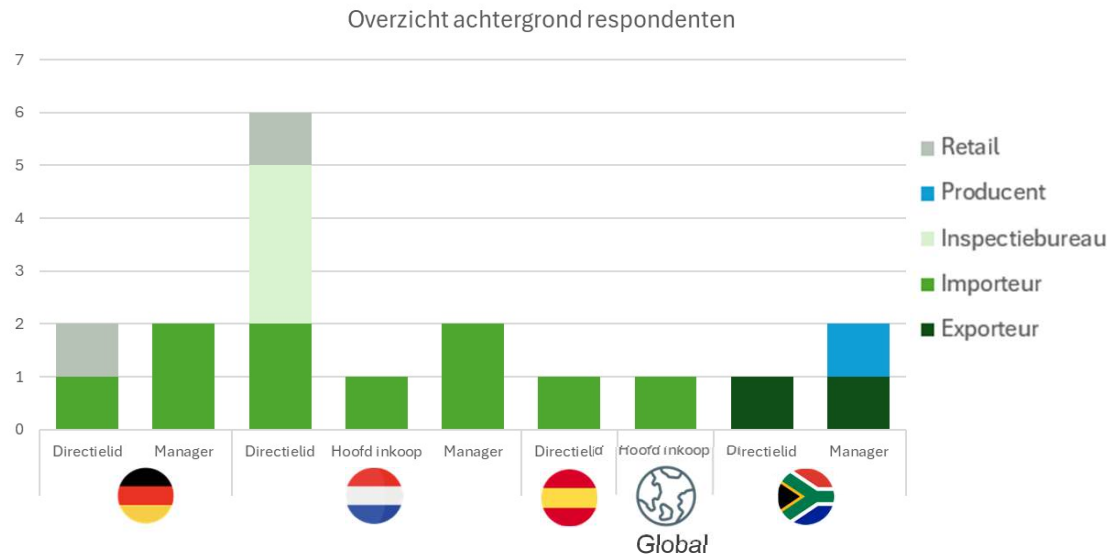
Methodiek

Opzet onderzoek – kwalitatief onderzoek en interviews

De basis

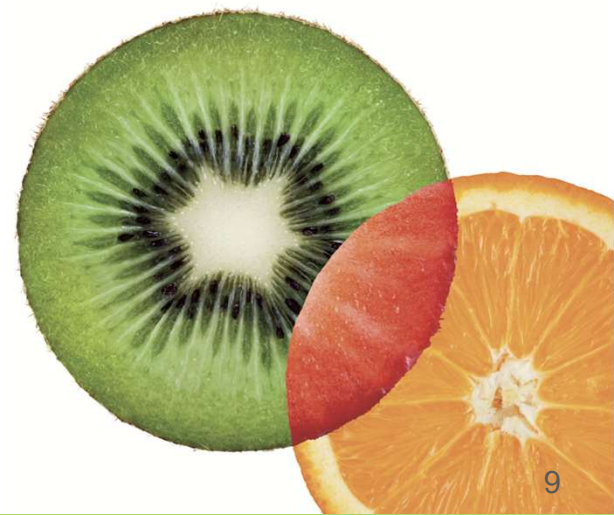
- Kwalitatief onderzoek
- 18 semigestructureerde interviews in 4 landen, vragen gebaseerd op a priori thema's
- Thematische analyse

Typische stappen Thematische analyse (King & Brooks, 2017)

Resultaat

Competitieve marktwerking verschuift macht naar retail

- Uit de interviews met de verschillende actoren blijkt dat de AGF sector zich kenmerkt door:
 - **Competitieve marktwerking**; In 20 jaar bijna 80% van de markt in handen van de retail (Machtsongelijkheid)
 - **Sterke consolidatie** van retail én producenten
 - **Winstmaximalisatie** boven samenwerking; Marges onevenredig verdeeld in de keten, waardoor bepaalde schakels in de keten er zwak voor staan
 - **Fragmentatie**; Mismatch in keten door botsing tussen vraag en aanbod gestuurde bedrijfsmodellen binnen de sector
 - **De keten is kwetsbaar** omdat de betrokken partijen weinig controle hebben over de logistieke processen en omdat de houdbaarheid van de producten beperkt is.
 - **Transparantieconflict**

Traditioneel
Gebrek aan transparantie → noodzakelijk voor prijssetting

Toekomst
Gebrek aan transparantie → Beperkt kansen tot ketenbrede oplossingen

Voedselverspilling is structureel marktprobleem

Resultaten

- Voedselverspilling is ketenbreed een **erkend probleem**
 - Een van de belangrijkste obstakels voor het aanpakken van deze problematiek is het **gebrek aan betrouwbare en openbaar beschikbare cijfers**
- Een fundamenteel probleem is dat de werkelijke omvang van voedselverspilling als **sectorgeheim** wordt beschouwd
- De benadering van voedselverspilling is momenteel **gefragmenteerd**:
 - Er zijn oplossingen zoals verwerking van restproducten
 - Deze initiatieven worden voornamelijk ingezet ter ondersteuning van de **eigen positionering** en niet als onderdeel van een gezamenlijke aanpak binnen de keten.
- Er wordt wel al ketenbreed vooruitgang geboekt
 - Optimalisatie koelketen
 - Verlenging houdbaarheid
 - Non-destructief keuren

Voedselverspilling is structureel marktprobleem

Gebrek aan keteninzicht en voedselbewustzijn onder consumenten

Gebrek aan productkennis en de disconnectie tussen theoretische kennis en praktijkervaring in de AGF keten

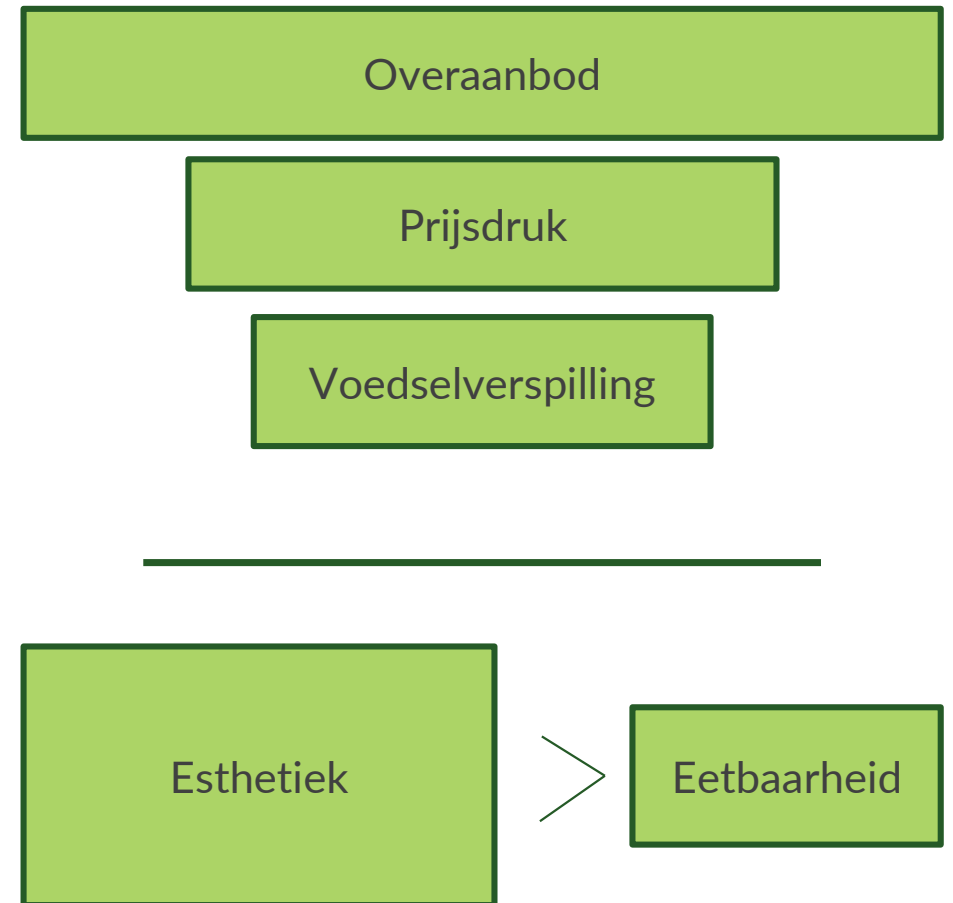
Tijdsgevoeligheid en logistieke beperkingen structurele uitdaging voor markstabiliteit

Vertraging in digitalisering

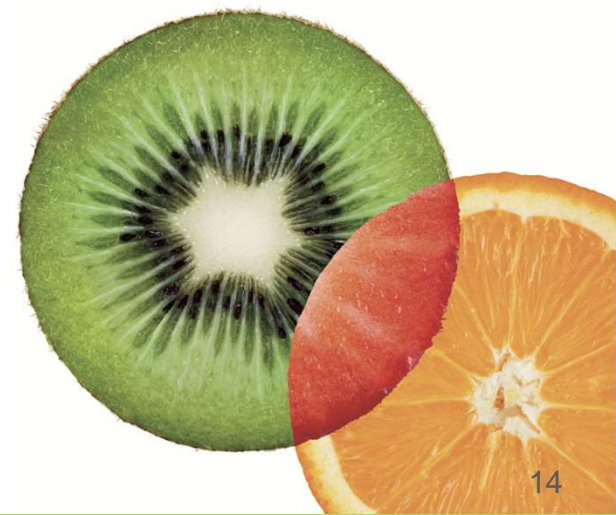
Voedselverspilling NU 'oplossing' voor marktdisbalans

- Marktdisbalans door overaanbod, speculatie en gebrekkige vraagsturing
 - Klimaatverandering speelt hierbij een steeds grotere rol
- Overaanbod bij beperkte vraag op dat moment heeft een negatief effect op prijs en keten loopt vast
- Voedselverspilling wordt momenteel als noodzakelijk gezien voor een gezonde marktwerking
 - Hoge opslagvolumes – werkt tevens kostenverhogend
 - Europa wordt als outlet gezien
- EU handelsnormen worden strikt nageleefd en door deel AGF-keten scherper gezet
 - Esthetiek van AGF belangrijker dan eetbaarheid
 - Verschillen tussen de retailers op het gebied van maximale residu-limieten.

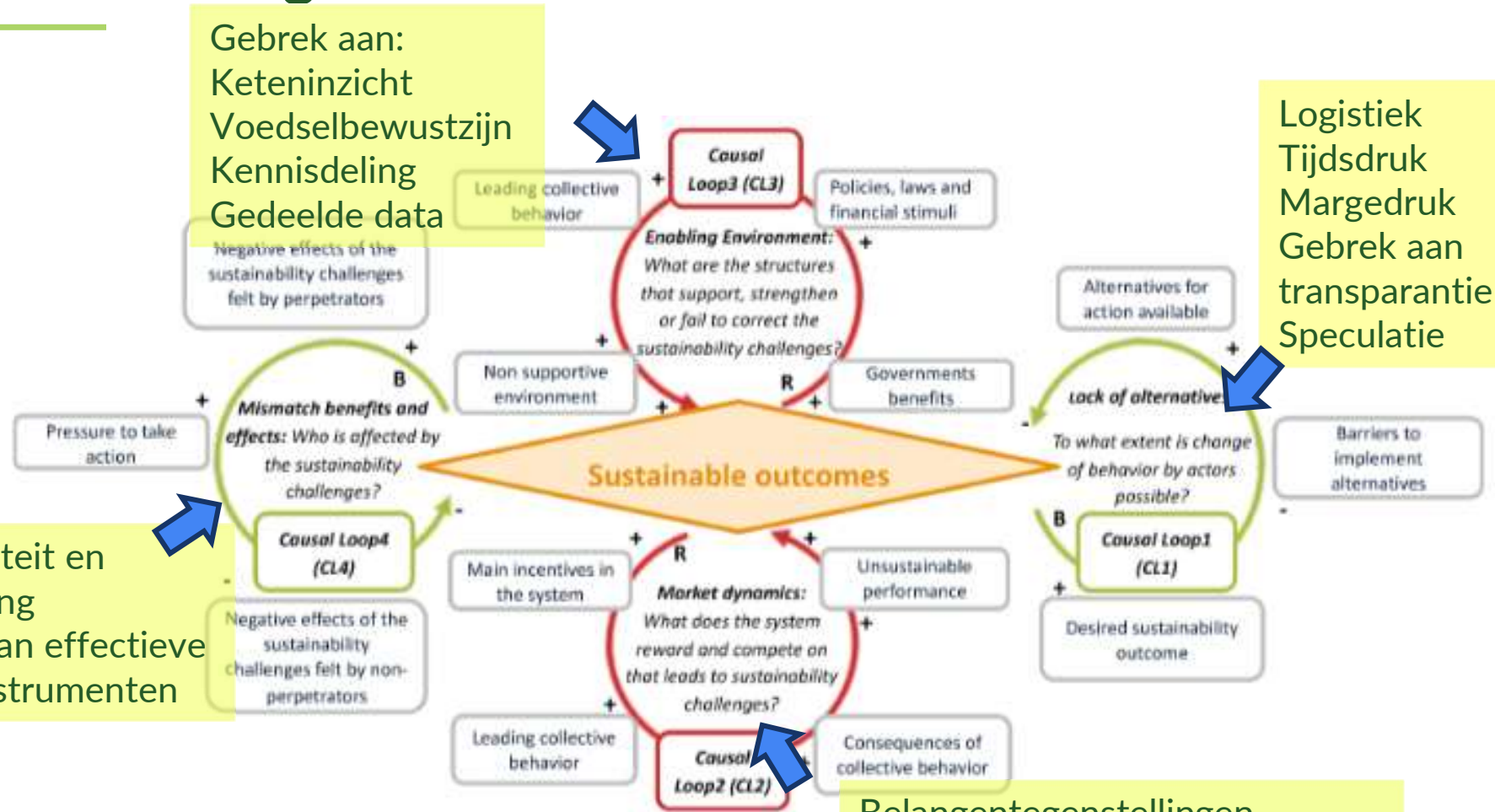

Discussie

Belemmering AGF sector binnen de vier causale lussen

Gebrek aan:
Keteninzicht
Voedselbewustzijn
Kennisdeling
Gedeelde data

Logistiek
Tijdsdruk
Margedruk
Gebrek aan
transparantie
Speculatie

Complexiteit en
regelgeving
Gebrek aan effectieve
beleidsinstrumenten

Belangentegenstellingen
Beperkte samenwerking
Transparantieconflict
Korte termijn winstoptimalisatie

Gezamenlijke belangen van de stakeholders

Reductie verspilling om economische en duurzame redenen

Optimalisatie en efficiëntie van de logistieke processen i.v.m. beperkte houdbaarheid

Versterking van kennis in de industrie i.v.m. toekomstbestendigheid

Eerlijke marges

Marktstabiliteit en risicobeheersing om oversupply te voorkomen

Toenemende behoefte naar transparantie en zichtbaarheid van de sector i.v.m. toekomstbestendigheid

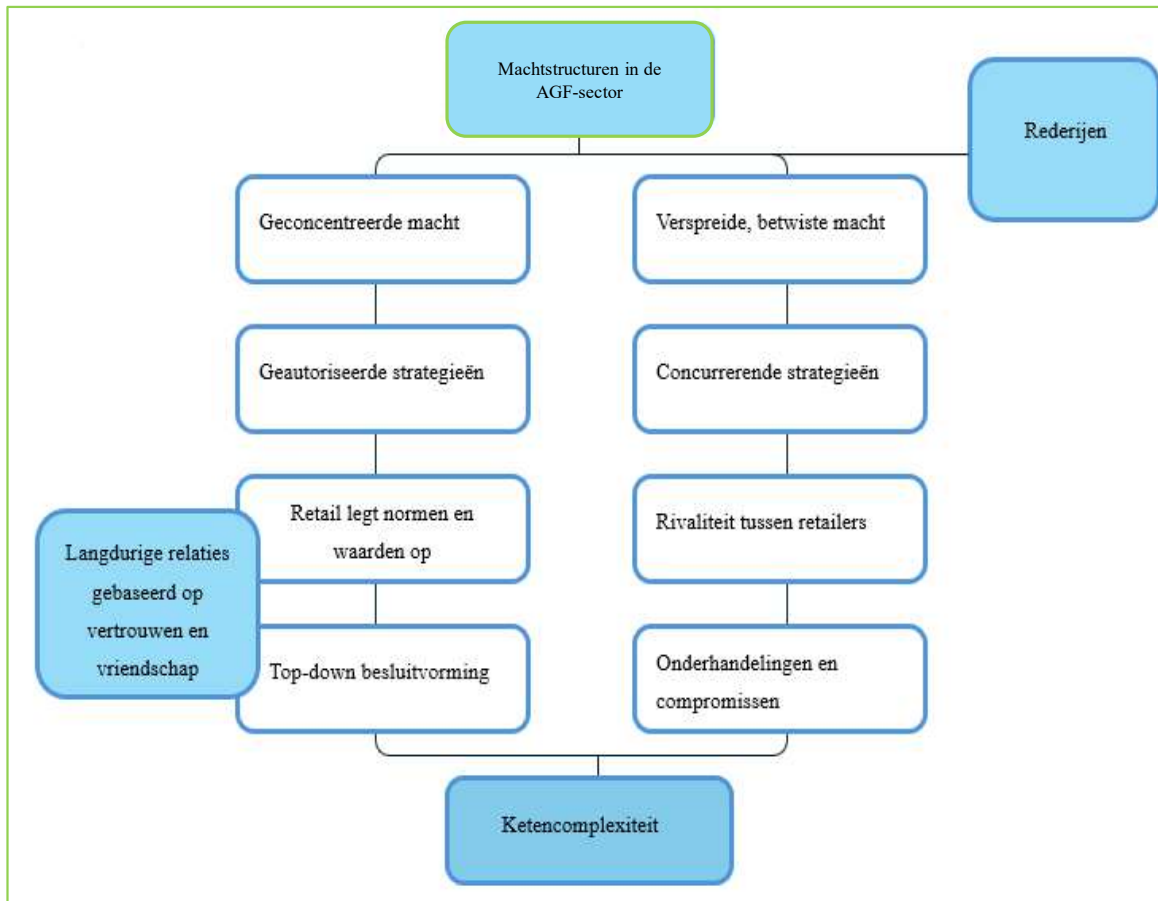

Behoud van vrije markt ondanks consolidatie i.v.m. beperken machtsconcentratie

Hoge kwaliteit en juiste smaak voor markttoegang en repeterende aankopen

Machtstructuren in de AGF sector

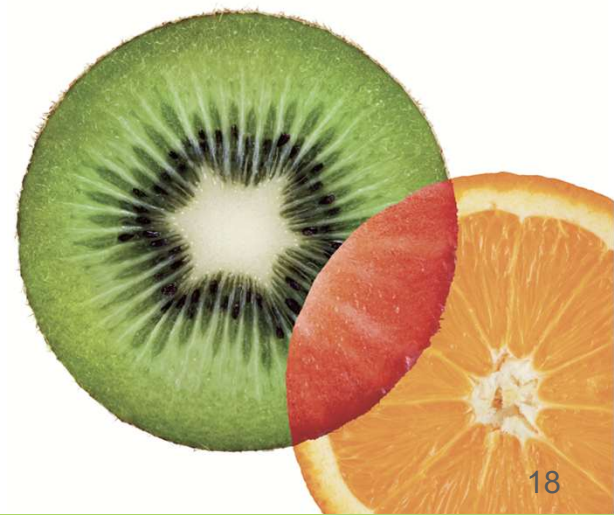

Wie profiteert van de transitie ?

- **Retailers en grote importeurs profiteren relatief het meest** (lagere kosten, beter imago)
- **Producenten/kleine importeurs alleen als de machtsongelijkheid niet verder toeneemt** en bij eerlijke verdeling van opbrengsten
- **Keuringsbureaus andere diensten ontwikkelen**; certificeringen voor duurzaamheid, impact-rapportages, profiteren van betere marges

Conclusie

Antwoord deelvragen

Het onderzoek toont aan dat de **industrie van vers fruit** zich volgens het model van Nijhof et al. (2022) **tussen fase 1 (inceptie) en fase 2 (competitive advantage)** bevindt.

Logistieke beperkingen, tijdsdruk en margedruk leiden tot focus op snelheid en kosten. **Gebrek aan samenwerking, kennis en keteninzicht versterkt de concurrentie**, met prijserosie en instabiliteit tot gevolg. **Datasilo's, korte termijn denken en machtige rederijen** belemmeren duurzaamheid.

Alle actoren in de AGF keten hebben **belang bij reductie voedselverspilling, eerlijke marges, marktstabiliteit, kennisdeling, een efficiënt logistiek proces en een transparante keten** waarin risico's beheersbaar blijven en kwaliteit en smaak gegarandeerd zijn.

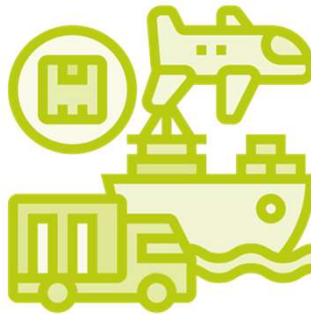
Oplossingen op drie niveaus : **Mens – Proces – Systeem**

Gecombineerde benadering van gedragsverandering, transparantie, digitalisering en kennisdeling.

Mens

Bewustwording,
educatie en gedrag

Proces

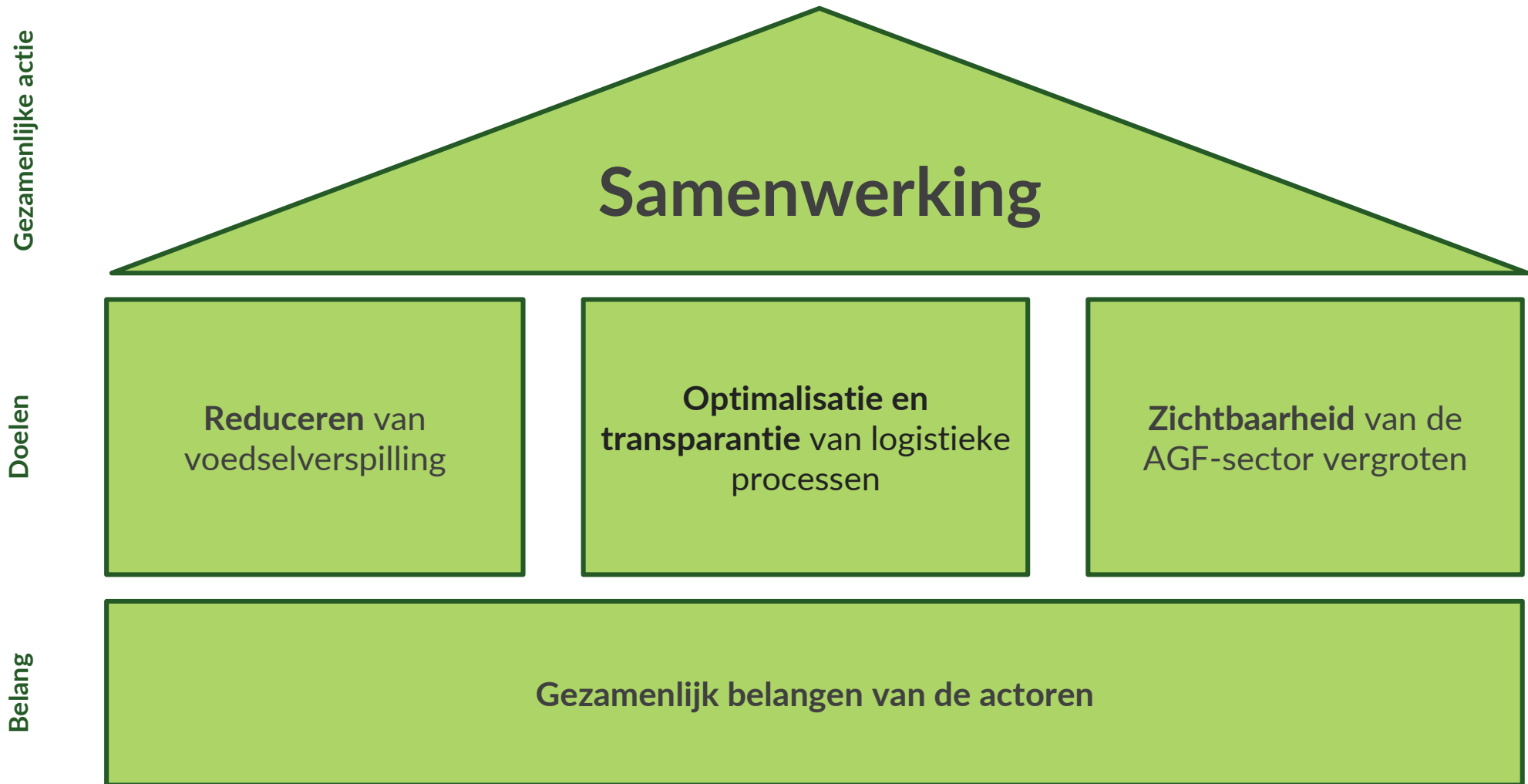
Technologische innovatie,
datadeling en
ketenoptimalisatie

Systeem

Marktstructuur,
beleidsinterventies en
strategische samenwerking

Conclusie - Drie strategische doelen centraal

Conclusie- Aanbevelingen

Gezamenlijke doelen
concretiseren

Neutrale partijen inzetten zoals
GroentenFruit Huis, Port of
Rotterdam en de Universiteit
van Wageningen

Transparantie en datadeling
benutten als
concurrentievoordeel

Kennis vergroten

Duurzaam gedrag economisch
aantrekkelijk te maken

Transport optimalisatie

Wetenschappelijke- en praktijkbijdrage

Lacune in transitieliteratuur

- Brengt belangen, macht en transitiefases samen in één analyse.
- Ontwikkelt geïntegreerde lens voor sectortransities
- Biedt handvatten voor coöperatieve strategieën en interventieontwerpen.
- Voorstel: Verder ontwikkelen tot praktisch analyse-instrument voor o.a. sierteelt en vleesverwerking.

Praktijkbijdrage

- Concrete aanpak voor samenwerking binnen de sector
- Versnellen van systeemverandering
- Aansluiting op praktijkbehoefte
- Oplossingen gebaseerd op belangen en kernwaardes actoren